

Anti-pestprotocol Scholengemeenschap Were Di

Looptijd: schooljaar 2021-2022 tot en met schooljaar 2024-2025,

Informatie voor medewerkers, ouders en leerlingen over de handelwijze van de school tegen pesten

Inhoudsopgave

1. Voorwoord.....	3
2. Definities (digitaal) pesten	4
3. Preventie activiteiten	5
4. Het aanpakken van pesten	6
4.1. De vijfsporenaanpak.....	6
4.2. Escalatieladder bij pesten.....	6
5. Taken en verantwoordelijkheden	7
Bijlagen: Werkvormen “aan de slag met pestgedrag”	9
De No Blame-aanpak.....	9
Herstelrecht.....	12

1. Voorwoord

Dit is het anti-pestprotocol van SG Were Di. Op deze school streven we ernaar om een veilige en open sfeer te creëren zodat alle leerlingen in staat zijn te leren en zich te ontwikkelen.

Docenten, onderwijsondersteunend personeel, coördinatoren en schoolleiding bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een open en prettige werksfeer in de klas en in de school.

Vanuit de kernwaarden van onze school; vertrouwen, verantwoordelijkheid, vakmanschap, verbinding en veiligheid, werken wij aan een toekomst voor onze leerlingen. Voor iedere leerling geldt dat zijn/haar persoonlijkheid er mag zijn. Er is ruimte voor iedereen om zichzelf te zijn zolang dat niet in strijd is met de afgesproken regels of dat iemands persoonlijke grenzen overschreden worden.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen mogelijk slachtoffer worden. Het is dan ook van belang dat pestgedrag serieus genomen wordt. Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit onze school. Wat het echter vaak lastig maakt, is dat pestgedrag zich vaak in het verborgene afspeelt. Het is daardoor erg moeilijk om er een grip op te krijgen. Leerlingen moeten voelen en weten dat ze hulp kunnen krijgen van een volwassene in de school en hier dan ook om durven vragen. De medewerkers van onze school dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Wanneer leerlingen zich onveilig voelen is de mentor het eerste aanspreekpunt.

En zelfs wanneer het pestgedrag duidelijk is, is het voor medewerkers van de school lastig om er op een goede manier mee om te gaan. Door juiste handvatten aan te bieden, in de vorm van dit protocol, zal iedere medewerker van onze school in staat zijn om bij pestgedrag op een goede en eenduidige manier te werk te gaan. Het anti-pestprotocol maakt duidelijk dat we pesten op onze school niet tolereren en dat we pestgedrag volgens een vooraf bepaalde handelswijze gezamenlijk zullen aanpakken.

De acties die we ondernemen zijn niet statisch. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. Indien nodig, zal het protocol tussentijds aangepast worden.

2. Definities (digitaal) pesten

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en/of geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Hieronder volgen voorbeelden van hoe er gepest kan worden.

1. Verbaal

Vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, berichtjes, appjes en gemene reacties onder foto's op sociale media plaatsen.

2. Fysiek

Trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken.

3. Intimidatie

Een leerling nalopen en opjagen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden en opsluiten.

4. Isolatie

Negeren en doodzwijgen, uitsluiten van feestjes, uitsluiten van groepsapps en buitensluiten bij groepsopdrachten.

5. Stelen en/of vernietigen van bezittingen

Afpakken en/ of beschadigen van eigendommen zoals schoolspullen en kleding.

6. Afpersing

Dwingen om geld of spullen af te geven of het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

7. Cyberpesten

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via digitaal contact (mobiele devices, internet..). Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hieronder volgen enkele voorbeelden van hoe er gecyberpest kan worden:

- Pest-mail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen).
- Stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hate-mail of het dreigen met geweld in chatrooms.
- Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- Ongewenst contact met vreemden
- Webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail.

3. Preventie activiteiten

De mentor speelt een hele belangrijke rol in het tot stand brengen van een veilig klassenklimaat vanaf de allereerste kennismaking met de klas. De mentor is het eerste aanspreekpunt, ook wanneer pesten gemeld of aangepakt wordt.

Aan het begin van het schooljaar bespreekt de mentor de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Om plagen kan gelachen worden en ook is niet stelselmatig dezelfde persoon aan de beurt. Het is meestal één op één en ook makkelijk te stoppen.

De mentor bespreekt in de klas de inhoud van het anti-pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en dat het niet als klikken, maar juist als hulp bieden en/of vragen wordt beschouwd.

In leerjaar 1 t/m 3 wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere mentorlessen. De leerlingen ondertekenen aan het einde van deze les(sen) een aantal samen gemaakte afspraken. Deze gemaakte afspraken vormen samen het zogenaamde anti-pestcontract.

Indien een mentor of vakdocent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij/zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester(s), het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.

4. Het aanpakken van pesten

De uitgangspunten bij het aanpakken van pesten.

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen (5 sporen aanpak, zie 4.1.)
2. De school beschikt over een directe aanpak wanneer het pesten zich ondanks preventieve maatregelen toch voordoet (de escalatieladder, zie 4.2)
3. Medewerkers moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten. Ze gebruiken daarbij ons anti-pestprotocol als leidraad.
4. De school is actief in het scheppen van een veilig leerklimaat waarin pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
5. De school is actief in het ontplooiën van preventieve (les)activiteiten.

4.1. De vijfsporenaanpak

Om elke vorm van pesterijen direct aan te pakken, gaan we op vijf sporen te werk:

1. Hulp voor de gepeste
2. Correctie en hulp voor de pester(s) en de meelopers.
3. Aandacht voor de sfeer in de groep waar gepest wordt; mobiliseren van de middengroep.
4. De ouders van de gepeste en de pester(s) en meelopers betrekken bij de aanpak om pesterijen te stoppen.
5. Ondersteuning voor personeel om adequaat pesten aan te pakken.

Voor het mobiliseren van de middengroep zijn de werkvormen No Blame en Herstelrecht geschikt (zie de bijlagen).

De verantwoordelijke volwassenen: docenten, mentor én ouders moeten hun verantwoordelijkheid nemen om pestgedrag in te dammen. Pesterijen aanpakken is niet de taak van de mentor alleen, maar van alle docenten.

Van ouders wordt gevraagd om hun verantwoordelijkheid te nemen in plaats van te zeggen: "Mijn kind doet dat niet" of "U moet altijd mijn kind hebben".

4.2, Escalatieladder bij pesten

Om hardnekkig pestgedrag definitief te doen stoppen, gaat de mentor aan de slag volgens de onderstaande leidraad, de zogenaamde escalatieladder.

1. Gesprek met betrokken leerlingen o.l.v. mentor; met de name de pester(s)/meelopers en gepeste(n). Het gesprek met de pester(s)/meelopers heeft een waarschuwend karakter. Afspraken over gewenste gedragsverbetering binnen gestelde termijn (4 weken), worden schriftelijk vastgelegd (leerlingvolgsysteem) ¹. Ouders van beide partijen worden geïnformeerd door de mentor. De politie wordt geïnformeerd als er sprake is van strafbare feiten. De anti-pestcoördinator ² wordt geïnformeerd door de mentor. De APC stelt een samenhangende aanpak voor.

Inzetten: No blame of Herstelrecht (zie de bijlagen 1 en 2).

Welke methodiek ingezet wordt is afhankelijk van de situatie en de persoonlijke voorkeur van de mentor.

2. De naleving van de gemaakte afspraken worden gecontroleerd en bijgehouden door de mentor binnen een termijn van 4-6 weken. Pestincidenten worden vastgelegd (leerlingvolgsysteem). De APC checkt de stand van zaken bij de ouders van de gepeste leerling en de mentor.

¹ Wanneer pesten zich op onze school voordoet, maakt de mentor van de gepeste leerling hier een notitie van in ons leerlingvolgsysteem (Magister). Via de noemer incident wordt de situatie geschetst en worden er aantekeningen gemaakt van de ondernomen stappen. Bij zowel de pester(s), de meelopers alsook het slachtoffer worden deze notities in het leerlingvolgsysteem genoteerd.

² Hierna te noemen APC.

3. Als het pestgedrag niet stopt, volgt een tweede gesprek met de pester(s)/meelopers en hun ouders onder leiding van de teamleider en de mentor. Pesters krijgen opnieuw 4-6 weken om hun gedrag aan te passen en gedragsverandering te laten zien. Daarnaast worden er ook pedagogische strafmaatregelen genomen tegen de pester(s)/meelopers. Afspraken en maatregelen worden vastgelegd (leerlingvolgsysteem).

APC wordt geïnformeerd door de mentor. De APC stelt systematische aanpak bij en bewaakt de samenhang tussen de afgesproken interventies.

4. De naleving van de gemaakte afspraken worden gecontroleerd en gedocumenteerd door de mentor binnen een tweede termijn van 4-6 weken. Pestincidenten worden vastgelegd (leerlingvolgsysteem). APC checkt de voortgang bij de ouders van de gepeste leerling en de mentor.

5. Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een interne schorsing aan de pester(s)/meelopers opgelegd door de schoolleiding, tevens wordt naar begeleiding/hulpverlening (extern) gezocht om alsnog tot gedragsverandering te komen. Afspraken en maatregelen worden vastgelegd (leerlingvolgsysteem). APC wordt geïnformeerd door schoolleiding. De APC stelt de samenhangende aanpak bij.

6. Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, kan de school overgaan tot verwijdering van de pester(s). Hierbij volgt de schoolleiding het "Protocol schorsing en verwijdering" in combinatie met het aangelegde dossier. De APC wordt geïnformeerd door de schoolleiding.

5. Taken en verantwoordelijkheden

Taak docenten en onderwijsondersteunend personeel

De vakdocenten en het onderwijsondersteunend personeel hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en melding doen bij de mentor om hulp en overleg in gang te zetten.

Taak mentor bij pesten

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met de gepeste en later met de pester(s) apart. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen de leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen. De mentor zet een van de voorgestelde werkvormen in.
2. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
3. De mentor neemt contact op met de ouders/verzorgers van zowel de gepeste, alsook de pester(s).
4. De mentor praat met de klas. Dit is van groot belang in verband met het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid elk groeps lid heeft.
5. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de teamleider van de leerling(en) en aan de anti-pestcoördinator.
6. De mentor noteert alles in het leerlingvolgsysteem. Hierbij maakt de mentor een notitie onder de noemer "incident" aan.

Taak mentor bij cyberpesten

1. De mentor voert een gesprek met de leerling en zijn/haar ouders om zicht te krijgen op de zaak. De mentor benadrukt het belang van het maken van kopieën van de bewijsmaterialen.
2. De mentor brengt de ouders van de leerling op de hoogte over www.helpwanted.nl. Daar staat concrete informatie over wat te doen in geval van digitale narigheid inclusief een handleiding hoe het bewijs opgeslagen kan worden.
3. De mentor attendeert ouders/verzorgers op de mogelijkheid om melding/aangifte te doen van strafbare feiten zoals discriminatie, bedreiging, smaad/laster, stalking, kinderporno enzovoorts. Zorg bij aangifte voor bewijsmateriaal.

NB. Ook de school kan melding maken bij de politie/aangifte doen tegen de cyberpesters.

4. Als er ongewenste beelden van een leerling rondgaan op sociale media of overige websites, gaat de mentor in overleg met de anti-pestcoördinator (in de rest van dit document afgekort met APC). Vanuit school wordt er een bericht gestuurd naar www.Meldknop.nl voor het verwijderen van het materiaal.
5. De mentor gaat, eventueel samen met collega-mentoren wanneer de casus het klassenverband overstijgt, in gesprek met de pester(s).
6. De mentor neemt contact op met de ouders/verzorgers van de pester(s).
7. De mentor noteert alles in het leerlingvolgsysteem. Hierbij maakt de mentor een notitie onder de noemer "incident" aan.

Taak APC bij pesten

1. De anti-pestcoördinator coördineert het sociaal veiligheidsbeleid binnen de school.
2. Hij/zij is aanspreekpunt voor collega's, ouders/verzorgers en leerlingen.
3. Adviseert docenten, collega's en leerlingen.
4. Ontwikkelt in te zetten preventief lesmateriaal binnen het doelgebied.
5. Pleegt overleg met collega's in vergelijkbare functies van scholen in de omgeving.

Taak teamleider bij pesten

1. De teamleider neemt de rol van de mentor over bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
2. Heeft indien nodig een gesprek met de gepeste en de pester. Hij/zij gaat eerst apart in gesprek en vervolgens organiseert de teamleider een gesprek met beide partijen.
3. Hij adviseert zo nodig, zowel aan de pester alsook de gepeste, hulp in samenwerking met het ondersteuningsteam.
4. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
5. Hij legt pedagogische strafmaatregelen op.
6. Hij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.

Bijlagen: Werkvormen “aan de slag met pestgedrag”

1. De No Blame-aanpak

Een succesvolle methode in het aanpakken van pestgedrag is de No Blame aanpak. Deze aanpak volgt een zeven stappen procedure die de mentor kan toepassen nadat pesten werd vastgesteld of gemeld.

Pesten als een groepsproces : de betrokkenen

De pesters

Pesters vind je overal, ze zijn vaak:

- Fysiek of verbaal sterker dan het slachtoffer.
- Op zoek naar macht en waardering van de groep.
- Hebben weinig respect voor grenzen en kunnen zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen.
- Ze hebben dan ook weinig gewetensproblemen bij hun pestgedrag.
- In sommige gevallen vinden ze dat het slachtoffer erom vraagt.
- Zijn zich vaak niet bewust van de gevolgen voor de slachtoffers.

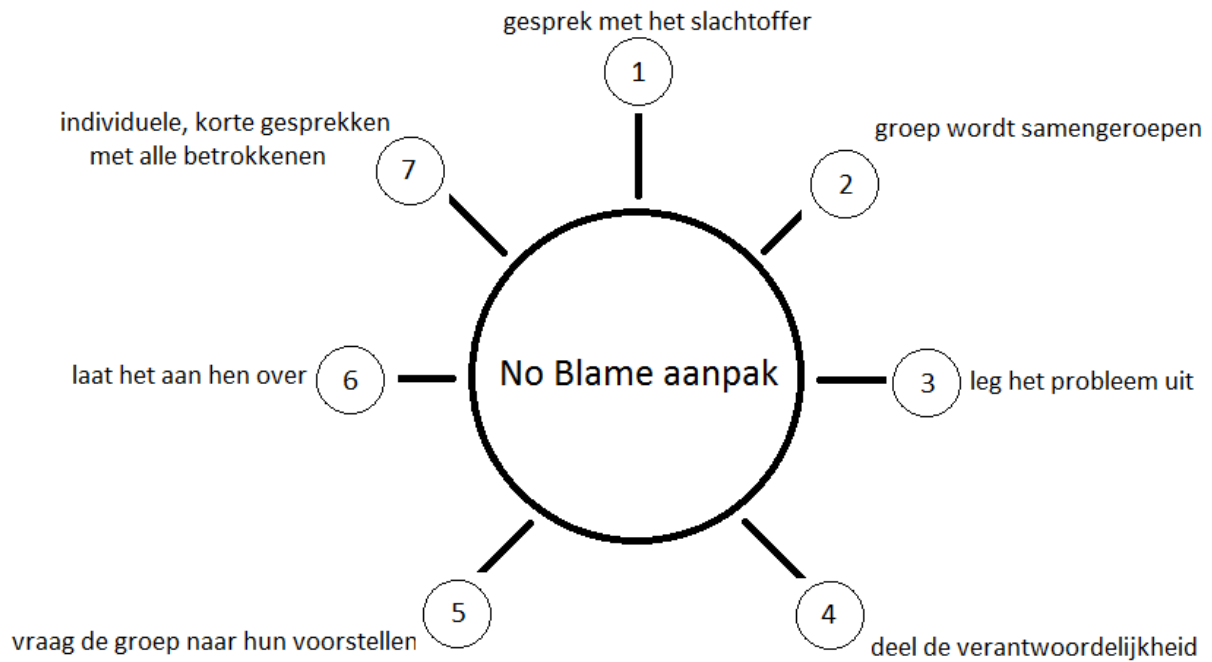
Het slachtoffer

- Wordt door de groep om één of andere manier als ‘anders’, ‘afwijkend’ beschouwd.
- De tolerantiegrens is voor iedereen verschillend. Waar de ene plagerijen of pesterijen zal weglachen en relativiseren, zal de andere gekwetst achterblijven en zo een weerloze indruk maken die misschien nog meer ‘uitnodigt’ tot pesterijen.
- Zijn gemiddeld fysiek en verbaal zwakker.
- Missen soms een aantal sociale vaardigheden en komen niet of op de ongepaste manier voor zichzelf op.

De groep (meelopers, toeschouwers, helpers, ...)

Pesten is steeds een groepsgebeuren, zo zijn er steeds verschillende mogelijke betrokkenen:

- De ‘neutrale’ toeschouwers, die vaak niets zeggen of doen uit angst om zelf het doelwit van de pesterijen te worden. Door niet te reageren maken ze onbewust duidelijk dat ze het gedrag toestaan. In deze houding schuilt echter het gevaar dat men onverschillig en hard wordt voor het leed van anderen, waardoor de empathie afneemt.
- De meelopers die de pester helpen bij zijn gedrag.
- De helpers die partij durven kiezen voor het slachtoffer.

De aanpak: een stappenplan voor de begeleider

Stap 1: een gesprek met het slachtoffer

- Vraag algemene informatie, geen details over wat er juist gebeurd is.
- Vraag naar de beleving en gevoelens van het slachtoffer.
- Leg de aanpak uit, leg daarbij de nadruk op het niet-bestrafende aspect, vraag toestemming.
- Bespreek samen de namen om de groep samen te stellen.
- Vraag wat je WEL of NIET mag vertellen over de belevingen van het slachtoffer.
- Vraag eventueel naar een verhaal of een tekening over het gevoel van het slachtoffer.
- Geef aan dat je steeds bereikbaar bent voor het slachtoffer.

Stap 2: een groep wordt samengeroepen

- Een groep wordt samengesteld bestaande uit de pesters, meelopers, vrienden en/of positief ingestelde leerlingen.
- Het slachtoffer is niet aanwezig bij deze bijeenkomst. Dit kan de probleemoplossende aanpak bemoeilijken.

Stap 3: leg het probleem uit

- Vertel de groep dat je een probleem hebt.
- Gebruik eventueel het verhaal of de tekening van het slachtoffer.
- Praat niet over details van gebeurtenissen.
- Beschuldig niemand.
- Maak duidelijk dat er een probleem is dat moet opgelost worden

Stap 4: deel de verantwoordelijkheid

- Zeg duidelijk dat er niemand in de problemen zit of gestraft wordt.
- Elk groepslid kan bijdragen aan de oplossing.
- De groepsleden hebben het meeste contact met het doelwit en dus de beste kansen om het pesten te stoppen.

Stap 5: vraag naar de voorstellen van elk groepslid

- Aanvaard alle positieve voorstellen (niets doen is ook een positief voorstel!).
- Vraag om de voorstellen concreet te maken, 'Hoe ga je dat doen?'
- Heb aandacht voor 'ik-taal', wees niet tevreden met algemene uitspraken.
- De intenties kunnen opgeschreven worden.

Stap 6: laat het aan hen over

- Leg de verantwoordelijkheid bij de groep, zij alleen kunnen het probleem oplossen.
- Bedank hen en geef hen duidelijk vertrouwen.
- Vertel dat je hen na een week individueel wil spreken (blijf bereikbaar).

Stap 7: Spreek hen opnieuw

- Laat elk lid afzonderlijk vertellen over zijn of haar bijdrage.
- Gebruik de kernvragen: hoe is het nu, is het gestopt, ben je tevreden, ...?
- Indien het slachtoffer niet helemaal tevreden is kan de procedure herhaald worden.

2. Herstelrecht

Herstelrecht is de tegenhanger van straffen. Het is geen “echt” recht in de zin dat er wetboeken over geschreven zijn, maar een stroming binnen de rechtsgeleerdheid die vindt dat het recht een andere wending moet krijgen. Het strafrecht is dadergericht, gaat het erom de dader van een misdrijf te bestraffen. De gepeste speelt slechts een minimale rol in de juridische procedure, namelijk die van getuige. Bij het herstelrecht staat de gepeste centraal en gaat het om de schade die door het misdrijf is aangericht te herstellen; de dader hoort de schade ongedaan te maken.

Ook wij als school kunnen werken met herstelrecht onder het motto: neem de verantwoordelijkheid voor je daden en herstel de schade. Herstelrecht kan worden toegepast bij gerezen spanningen tussen een pestende en een gepeste leerling.

De procedure is in handen van een procesbegeleider (mentor). Zijn/haar taak is het om de gepeste leerling en de pester bij elkaar te brengen met het doel de gepeste leerling alle ruimte te geven om zijn/haar verhaal te doen. De procesbegeleider stelt onderstaande vragen aan de gepeste leerling om de pester te confronteren met zijn/haar daden en nodigt aansluitend de pester uit om de schade te herstellen.

Herstelrecht kan alleen ingezet worden als beide partijen daartoe bereid zijn. De dader kan zijn/haar bereidheid onderbouwen met een reflectieverslag over het pestincident of een excuusbrief. Er is in het herstelrecht geen ruimte voor een pester die het gebeuren bagatelliseert, ontkent, verdedigt of de gepeste verwijten maakt. Dan is de gepeste opnieuw kwetsbaar.

Herstelrecht vraagt een strakke regie van de procesbegeleider die de gepeste de ruimte geeft en de pester enerzijds kort houdt en anderzijds stimuleert tot positieve actie(s) ten aanzien van de gepeste.

Herstelrecht vragen

Aan de gepeste	Aan de pester
Wat is er gebeurd?	
Hoe voelde je je toen?	
Wat merk je er nu nog van?	
Wat is het meest nare voor je?	
Wat moet de pester doen om het goed te maken?	
	Hoe denk je nu over wat je gedaan hebt?
	Waar heb je het meeste spijt van?
	Wat doe jij om het goed te maken?
Is dit voor jou voldoende?	
Afspraken	Afspraken